І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА  SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-3337

РІК LXXI. Ч. 170. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, FRIDAY, SEPTEMBER 11, 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ВЕРЕСНЯ 1964 No. 170. VOL. LXXI.

СПІЛКА АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ ЗДОБУЛА ЩЕ КРАЩІ УМОВИ ПРАЦІ

Дітройт. — Спілка Об'єднаних Автомобільних Робітників підписала 9-го вересня ц. р. трирічний контракт про працю з автомобільною Корпорацією Крайслера, здобуваючи найбільше одноразове збільшення заробітків в історії автомобільного промислу. — Впродовж найближчиж трьох літ Корпорація Крайслер видасть на заробітні платні більше як $90,000,000. Голова Спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Волтер П. Рутер оцінює, що робітники здобули підвишку платні (разом із всіми іншими поліпшеннями) на 53.25 цента на одну годину праці, а представники фірми Крайслер оцінюють збільшення на 57.25 цента за годину праці. Згідно з новим контрактом пенсія разом із різними додатками може доходити до $400 місячно, крім того є можливість вчаснішого переходу на пенсію і є поліпшені умови праці та збільшена заробітна платня. Волтер Рутер перед повідомленням про порозуміння підписання контракту телефонував президентові Л. Б. Джансонові про успіхи в переговорах, і Президент був вдоволений із того, що без страйку прийшло до продовження контракту та висловив надію, що й інші автомобільні фірми підуть за прикладом Крайслера і складуть новий договір без страйку та без інфляційних тенденцій в економіці країни. Контракт підписали на 55 мінут перед реченцем, коли мав початися страйк, і тому в деяких Крайслерових фабриках почався був страйк, бо не було часу повідомити робітників про підписання контракту. У Крайслера працюють 74 000 робітників, у Форда і в Корпорації Дженерал Моторс є затруднені — 473 000 працівників, і тепер ці дві великі фірми мали б взяти за основу переговорів той контракт, який заключено в найменшій фірмі із трьох великих. Рутер вдоволений із нової умови, яка свідчить про те, що „вільний світ праці і вільні підприємці можуть за допомогою вільних переговорів вирішувати свої проблеми". Також і представник фірми Крайслер назвав цей договір „добрим для обох сторін". Урядові економісти перевірюють умови нового договору, чи він не спричинить інфляції в економіці країни, бо згідно з урядовою засадою збільшення заробітних платень не повинно перевищати 3.2%, бо таке саме є збільшування продукції. Такий відсоток дозволяв би на збільшення заробітньої платні для автомобільних робітників тільки на 39 центів за годину праці впродовж трьох років. Але голова Спілки Автобобільних Робітників Волтер Рутер твердить, що автомобільна продукція впродовж року зросла на 4.9%, тому нешкідливим є збільшення заробітньої платні на 4.7%. Всі члени Спілки мають збільшені на один тиждень платні вакації, а старші робітники дістануть по 4 тижні вакацій. Робітники дістали ще вільну Великодну п'ятницю та вільний день на свої уродини, отже мають 8 днів вільних в році і ще два вільні півдні. Компанія Крайслер зобов'язалася платити половину внесків за шпитальне забезпечення спенсіонованим робітникам. Поліпшено шпитальну і лікарську опіку. Заробітні платні разом із всіми додатками виносять від $3.80 до $4.10 за годину праці.

В Шикаґо відбувся 14-ий з'їзд ОДУМ'-у

Шикаґо (О. К.) — В суботу 5 вересня тут в домі ОДУМ-у розпочався 14-ий З'їзд Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) Америки. На з'їзд приїхали делеґати з багатьох філій ,навіть з такої віддаленої , як філія в Портленді, на узбережжі Тихого океану. З'їзд розпочав молитвою о. Микола Митулинський.

До президії вибрано на голову Євгена Федоренка, а на заступника Віктора Корсуня; секретарювали Олена Лукаш і Марія Павлівець. Три - хвилинною мовчанкою вшановано однорічча смерти почесного члена ОДУМ-у, автора кількох одумівських маршів, віце - президента УНРади, відомого письменника та політичного діяча Івана Багряного. Виголошено і прочитано ряд привітань від центральних і місцевих українських установ, між ними і від УНСоюзу, та від поод и н о к и х громадян - діячів. Доповідь „Наші організаційні проблеми" Антона Філімончука, який не зміг приїхати, прочитав Ол. Коновал. Після доповіді відбулась дискусія. Голова ЦК ОДУМ-у Євген Федоренко подав інформації про працю ОДУМ-у в ЗДА та інших країнах, про підготову альманаху ОДУМ-у, який має вийти в 15 - річчя його існування ,що припадає наступного року, та про видання журналу „Молода Україна". Увечері в концерті взяли участь струнна оркестра під кер. Анатолія Степового, струнний ансамбль під кер. Анатолія Луппо, квінтет дівчат та співочий ансамбль дівчат (10 осіб). Почесний член ОДУМ-у композитор Григорій Китастий виступив з низкою народних пісень в супроводі бандури. На концерті оркестра ОДУМ-у та співочий ансамбль Зою Граур, Леоніда Ємеця та Петра Тимченка. Контрольну виконали вперше гимн ОДУМ-у на слова Івана Багряного, муз. Гр. Китастого, та марш „Наші будні — розгорнена книга", слова Яра Славутича, муз. Григорія Китастого. Композитора Г. Китастого присутні привітали щирими оплесками. З чотирма танцями виступила найкраща одумівська танцювальна група філії ОДУМ-у з Філядельфії під кер. Віктора Литвиненка. Доріст Юного ОДУМ-у, Оля і Галина Луппо, виконали дві народні дитячі пісні в супроводі струнного ансамблю. Програмою керував Василь Ковальчук. Після концерту відбулася забава. Будинок ОДУМ-у був наповнений по самі вінця.

В неділю продовжувались наради з'їзду, які розпочав молитвою о. М. Митулинський.

Після звітів керівних органів та дискусій уділено уступаючій Управі абсолюторію.

До новообраної Управи ввійшли: Данило Завертайло — голова, Марія Павлівець — секретар, Семен Лободенко — заст. голови, Євген Кальман — скарбник, Василь Волошко — орг. реф. Володимир Григоренко — культ — освіт. реф., Олексій Коновал — преса, Марія Євсевська — реф. юнацтва та Антін Філімончук — реф. зв'язків. В члени ГУ ОДУМ-у вибрано: Комісію очолив Іван Свириденко, а Товариський Суд Віктор Росинський. З'їзд признав найкращою філію ОДУМ-у в Шикаґо, якій і надалі залишився переходовий бюст Симона Петлюри. Найактивнішою одумівкою визнано Галину Черепаху з Бріджпорту, Конектикат. Після прочитання та затвердження резолюцій З'їзд закінчено відспіванням „Ще не вмерла".

УКРАЇНЦІ КАНАДИ ВЕЛИКИМИ УРОЧИСТОСТЯМИ ВШАНУВАЛИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У 150-РІЧЧЯ

„Пам'ятник Шевченкові — це зброя", — заявив Дж. Діфенбейкер, промовляючи до понад 10 000 українців біля пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вінніпегу

Вінніпеґ, Ман. — З ініціятиви Комітету Українців Канади, що його очолює всч. о. прелат д-р Василь Кушнір, українці Канади та канадійці українського роду гідно й достойно відзначили 150 - річчя з дня народження полум'яного співця свободи України та всіх поневолених народів Тараса Шевченка. Три дні 5, 6 і 7 вересня,були присвячені цим святкуванням у Вінніпеґу — столиці української області, як часто називають степову Манітобу.



Колишній прем'єр Канади і теперішній провідник опозиції Джан Діффенбейкер промовляє до десяти тисяч українців, зібраних на Шевченківській Маніфестації у Вінніпегу.

Святковий бенкет

В суботу 5-го вересня в авдиторії Комітету Українців Канади 465 Мейн Стр. Вінніпеґ, розпочала працю 7-ма сесія Панамериканської Української Конференції (ПАУК). У її працях взяли участь, крім представників українців Канади,представники ЗДА і Південної Америки. На цій сесії обговорено поточні справи, пов'язані з заплянованим Світовим Конгресом Вільних Українців. Увечері того ж дня відбувся в Роял Александра готелі святковий бенкет, який закінчився „вишиваним балем". Провадив бенкетом М. Барилюк, голова Відділу КУК у Вінніпеґу. Головним промовцем був відомий перекладач творів Шевченка приятель України, проф. Ватсон Кірконнелл, президент Академії університету в Новій Шкотії. Проф. Кірконнел назвав Тараса Шевченка „найбільш спонтанним поетом, який будьколи жив", великим поетом свободи, для творчости й ідей якого не страшні жадні критики. Промовця багато разів оплескували присутні, між якими були: лейтенант - губернатор Канади Еррік Вілліс, лідер опозиції Джан Діфенбейкер, міністер рільництва Канади Гаррі Гейс, сенатор Павло Юзик, міністер здоров'я Манітоби Вітній Жіл Молґет, голова КУК о. д-р Василь Кушнір та інші.

Передаючи привіт від канадійського уряду присутнім на бенкеті міністер рільництва Гаррі Гейс згадав добрим словом Тараса Шевченка, згадав і про перших українських піонерів у тій країні, подякувавши їм за велику працю, і закликав канадійців українського роду й надалі „зберігати історичні зв'язки, традиції і вашу власну мову". Міністер гордився мозаїкою культур Канади, де є рівність і єдність — у різноманітності. На бенкеті вручено ювілейні медалі і грамоти проф. В. Кірконнелові, проф. К. Андрусишинові і мистцеві Іванові Кейванові.

Понад 10.000 осіб біля пам'ятника Шевченкові

В неділю, 6-го вересня після вранішніх Богослужень в українських церквах обох віровизнань, із спом'яненням Тараса Шевченка, в Авдиторії КУК відбулося офіційне відкриття Залізної Фундації ім. Тараса Шевченка, призначеної для справи розвитку українського письменства, мови, культури в Канаді. Цим засіданням керувала діячка Марія Вавриків. Потім відбувся Шевченківський концерт, складений з пісень та деклямацій. У ньому взяли участь: піяністка Вірляна Кисілевська, співаки Оксана Онуфрійчук та Ярослав Щур і декляматор Вол. Северинeнко. Це передобіднє святкування розпочалося „Заповітом" Т. Шевченка й було закінчене співом українського національного гимну.

О 1.15 по полудні на широкій Ломбард евеню почали збиратися маси народу. Тут і славні піонери, які прокладали перші борозни в степах Манітоби, і юні пластуни, сумівці, одумівці, і студенти високих шкіл Канади, і тисячі давніх та нових іміґрантів з усіх сторін України, представники української спільноти в ЗДА, зокрема — велика оркестра з Шикаго під диригуванням Романа Поповича. Багато українських і канадійських прапорів, багато людей в українських народних строях, особливо дітей. Настала святкова хвилина: заграли оркестри і масовий похід рушив по гарній Протедж евеню на простору площу Манітобського парляменту. Ще далеко йшли колони десятитисячного, зразково оранізованого походу, яким приглядались тисячі канадійців, а вже біля пам'ятника Тарасові Шевченкові годі було пройти. Біля підніжжя пам'ятника, що його поставлено за проєктом скульптора Андрія Дарагана, — багато вінків із живих квітів від різних українських організацій і товариств.

Після канадійського гимну і молитви, урочистість розпочав коротким словом, повним віри в перемогу Шевченкових ідей, о. д-р Василь Кушнір. Лунає „Заповіт", довкола пам'ятника зростає гора вінків. Замислено вдивляється Кобзар у маси людей — своїх нащадків, що вільно зійшлися у вільній країні в ім'я волі для Батьківщини та інших поневолених народів. Їхні представники також тут, біля Шевченка — від Білоруси, Словаччини, Польщі, Латвії, Литви, — поневолених досі московським імперіялізмом. Їхня присутність тут, під час Шевчеківських святкувань, є живим доказом вселюдскости ідей Тараса Шевченка.

Виступ Джана Діфенбейкера

На трибуну виходить сенатор Павло Юзик. Привітавши велику українську громаду, він надає слово колишньому прем'єрові Канади, тепер лідерові опозиції, Джанові Діфенбейкерові. Гримлять оплески понаддесятитисячної людської маси: українці не забули і не забудуть того, що Дж. Діфенбейкер відслонював цей пам'ятник у 1961 році і що це саме він домагався від Хрущова надати свободу й незалежність Україні. Хоч було заледве 50 ступенів, Джан Діфенбейкер зодягнений у легкому плащі. Вітер гуляє над площею, розвіває синьожовті прапори та прапори Канади, що напевно скоро змінять свій вигляд...

З видимим хвилюванням вітає відомий політичний діяч-гуманіст, Джан Діфенбейкер, українців і канадійців українського року з нагоди 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка. „Пам'ятник Т. Шевченкові — це також психологічна зброя проти комуністичної пропаґанди", — заявляє промовець, стверджуючи, що Москві не вдалося і не вдасться „присвоїти" собі творчість українського поета, який вів народи проти московської тиранії. У своїй промові Джан Діфенбейкер згадав і

(Закінчення на стор. 3-ій)

МИТРОПОЛИТ АМВРОЗІЙ СЕНИШИН, ПЕРЕД ВІД'ЇЗДОМ НА СОБОР ДО РИМУ, ЗАСУДИВ АКЦІЮ В ЦЕРКОВНІЙ СПРАВІ БЕЗ ПОРОЗУМІННЯ З ЦЕРКОВНОЮ ВЛАДОЮ

Філядельфія. — В найближчий понеділок, 14-го вересня, почнеться в Римі третя сесія Другого Ватиканського Собору, на яку вже минулого і цього тижня виїхали українські католицькі Владики з Америки й Канади. ВПреосв. Кир Максим Германюк, Митрополит українців католиків в Канаді, виїхав до Риму вже з кінцем минулого тижня, а інші Владики з Канади: Преосв. Кир Ніль Саварин, Преосв. Кир Андрій Роборецький та Преосв. Кир Ізидор Борецький, як і Преосв. Кир Йосиф Шмондюк із Стемфорду і Преосв. Кир Ярослав Габро з Шикаґо виїхали після величавих урочистостей благословення нового будинку колеґії св. Василія в Стемфорді минулого понеділка, 7 вересня. Митрополит Української Католицької Церкви в ЗДА, ВПреосв. Кир Амврозій Сенишин, який взяв участь у цих урочистостях, виїхав до Риму літаком у четвер 10-го вересня, а напередодні свого виїзду, в середу 9-го вересня ввечері, відбув зустріч та спільну вечерю з оо. шамбелянами й деканами своєї архиєпархії, на яку були запрошені й деякі репрезентанти громадянства та преси. Від імени духовенства і вірних Архидієцезії промовляв коротко всч. о. декан Мирослав Харина, згадуючи невсипущу творчу енерґію теперішнього первоієрарха Української Католицької Церкви в ЗДА та його рішальний вклад у всебічну розбудову та закріплення цієї Церкви, як і йостійну велику і активну турботу про долю українського народу й української Церкви на Рідній Землі. Висловом певности, що Митрополит Амврозій виявить не менше творчої енерґії й на теперішній сесії Собору та побажанням щасливої дороги і щасливого повороту о. декан Харина закінчив своє слово. Митрополит Кир Амврозій насамперед ствердив, що рішальну ролю в розбудові та закріпленні Української Католицької Церкви в ЗДА відіграли духовенство й вірні своєю жертвенною і льояльною співпрацею з церковною владою і їм у першу чергу належиться подяка та признання. Владика дякує Богові, що ця жертвенна і льояльна співпраця не тільки продовжується, але й поширюється на всю нашу українську спільноту в Америці. Наладнано та з кожним днем і роком поширюється і поглиблюється гармонійна співпраця Церкви з Громадою та її організаціями й установами, благословенні наслідки якої помітні як у Церкві, так і в Громаді.

Пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вашингтоні та його величаве відкриття 27-го червня ц. р. може послужити найяскравішим прикладом цієї праці і співпраці між Церквою і Громадою, що створила справжню золоту добу розвитку для нашої спільноти.

На жаль — говорив далі Владика — в останньому часі зайшли деякі прояви поважного відхилення від цього порядку, як поза кулісами церковної влади і навіть без будь - якої спроби порозуміння з нею започатковано акцію збирання підписів на листи до Святішого Отця в справі створення патріярхату Української Католицької Церкви. Хто і в якій цілі започаткував та веде цю акцію? — запитував Владика. Насамперед виходить, що є кілька версій таких листів: одна для католиків, одна для католиків і православних, а одна — з виразною метою вносити замішання та дезорієнтувати нарід, суґеруючи йому навіть непорозуміння чи суперечності між самими Владиками Української Католицької Церкви. Митрополит Кир Амврозій, висловивши свою найбільшу пошану до первоієрарха Української Католицької Церкви Митрополита - ісповідника Кир Йосифа Сліпого та до його святих терпінь за цю Церкву і свій нарід, згадавши про започатковану з його, Митрополита Кир Амврозія, ініціятиви і на найширшу скалю переведену протестаційну акцію проти ув'язнення Митрополита - Ісповідника з нагоди його 70-ліття, звернув увагу на форму акції збирання підписів без порозуміння з Церковною Владою. Тому Владика перестеріг Отців а через них і вірних та громаду, щоб не вірили підшептам та не дали себе збаламутити жадними „акціями", що на перший погляд можуть мати шляхетну мету, але наділі ця мета може бути цілком протилежна, якщо така акція в справі Церкви ведеться без порозуміння з церковною Владою. Проханням про молитви за успіх Собору та нашу Церкву і нарід і за його самого Митрополит Кир Амврозій закінчив своє слово.

● **На Середземному морі** стверджено приявність совєтських підводних човнів. Американський контр - адмірал Доналд М. Вайт мав від підпорядкованої йому групи винищувачів підводних човнів докладні відомості про рухи большевицьких кораблів.

РАДА БЕЗПЕКИ ОН РОЗГЛЯДАЄ СКАРГУ МАЛЯЙЗІЇ ПРОТИ ІНДОНЕЗІЇ

Об'єднані Нації. — В минулу середу 9 вересня ц. р. Рада Безпеки Об'єднаних Націй розпочала розглядати скаргу Маляйзії проти Індонезії за аґресію, якої Індонезія допустилась, скинувши важко озброєних парашутистів на Маляйський півострів. Маляйзійська скарга промовчала попередні подібні випадки, а навела тільки факт скинення 30-ох парашутистів вночі з 1 на 2 вересня ц. р. Д-р Ізмаіл бін Дато Абдул Рахман, міністер внутрішніх справ Маляйзії, який арґументував скаргу своєї країни, пред'явив матеріяльні докази у постаті автомату, легкого скорострілу, набоїв, парашуту й інших предметів, знайдених при вбитих та схоплених індонезійських вояках. Головуючий на Раді Безпеки совєтський представник Платон Морозов скартав маляйзійського міністра, що той не дістав був дозволу на принесення на залю зброї, яка нібито загрожувала життю приявних, і казав забрати геть ті предмети з стола конференційної залі. Маляйзійський міністер виявив, що поруч із 30 індонезійськими парашутистами були 10 маляйських китайців - комуністів, між ними дві жінки, які служили за провідників по чужому для парашутистів терені. 5-ох індонезійських вояків вбито, 12 схоплено. Згинула також одна жінка, що помагала парашутистам. Маляйзійський міністер вимагав, щоб Рада Безпеки засудила той акт індонезійської аґресії та наказала Індонезії, щоб подібний випадок більше ні повторився. Представник Індонезії Суджарво Тондронеґоро не заперечував факту скинення парашутистів, а тільки намагався злегковажити ту подію, як ніби незначну в порівнянні з боями, які вже від місяців ведуться на кордоні Північного Борнео, що стало частиною Маляйзії. Названий представник Індонезії відвертав вістря скарги в сторону Британії, яка — мовляв — кількакратно порушувала територію Індонезії на Борнео. Британія обов'язана договірно боронити Маляйзію, яка не має своєї поважної збройної сили. Індонезія вважає, що Британія штучно створила Маляйзію, як параван для свого „імперіялізму" з метою „окружити" Індонезію. Речник Британії сер Патрік Дін палко боронив Маляйзію і атакував Індонезію, звернувши увагу, що 10-мільйонова Маляйзія не всилі загрожувати 100-мільйоновій Індонезії. Головуючий Морозов ще не забирав слова, але СССР підтримує „невтральну" Індонезію проти прозахідньої Маляйзії і напевне зголосить нове „вето", як би Рада Безпеки прийняла резолюцію, некорисну для Індонезії. Наради продовжуються.

Союзівка і околиця з кінцем цього тижня будуть всеціло під знаком „Василіянок"

Союзівка, Керґонксон, Н.Й. — В найближчу суботу й неділю, 12 і 13-го вересня, ця оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, як і поважна частина її околиць, будуть всеціло під знаком бувших учениць гімназії СС. Василіянок у Львові, яких, звичайно, називали „Василіянками", та їх учителів і виховників, з нагоди їхнього ювілейного з'їзду. Всі приміщення на Союзівці вже від деякого часу зайняті зголошеними учасниками з'їзду і п. Квас докладає всіх зусиль, щоб доказати свої симпатії до „Василіянок" тим, що замовляє для них додаткові приміщення також в довколишніх українських оселях. Між самими Василіянками — як це кожний може спостерегти, зокрема їхні чоловіки і діти — повторюються малощо не „матуральне" хвилювання: це ж бо по багатьох роках знову зустрінуться ті, що спільно пережили найкращі роки своєї молодости та своїх молодечих надій і мрій. Реєстрація учасниць з'їзду почнеться вже в п'ятницю та продовжуватиметься в суботу рано. Того ж дня будуть відправлені Богослуження в обидвох українських обрядах, а відкриття з'їзду передбачено на год. 11-ту перед полуднем. У програмі з'їзду, крім формальностей, є доповіді проф. д-ра Петра Ісаєва, мґр. Дори Біленької-Рак, проф. д-ра Василя Лева, дискусії та товариські імпрези: бенкет, на якому „слово до молоді" матиме проф. Софія Лев, концерт і забава.

„Голос Америки" передав на Україну репортаж про спортовий здвиг на Союзівці

Вашинґтон. Український відділ „Голосу Америки", яким кермує тепер Михайло Терпак, виявляє чимраз більше зацікавлення спортовими подіями нашої молоді в ЗДА. В передачах „Голосу Америки" вже були подавані кількакратно вістки і репортажі про осяги „Тризуба" з Філядельфії, інтерв'ю зі спортовими діячами і змагунами, а останньо передав „Голос Америки" репортаж про тенісові першості Української Спортової Централі Америки і Канади, які відбулися вкінці минулого тижня і в „Дні Праці" на оселі УНСоюзу „Союзівці". Крім репортажу про ці тенісові і плавацькі змагання передано на Україну коротке інтерв'ю з головою Ради Української Спортової Централі Америки і Канади інж. Богданом Раком про діяльність цієї української централі спорту і організовані нею першості в різних видах спорту.

Помер сл. п. Вол. Раєн

Джерзі Сити, Н. Дж. — В четвер, 10-го вересня, помер тут в ранніх годинах несподівано на удар серця Володимир Раєн, муж довголітньої службовички головної канцелярії УНСоюзу Стеллі Раєн. З походження ірляндець, одружений з українкою, він живо цікавився українським життям, беручи в товаристві своєї дружини участь в численних українських імпрезах. Ще в повному здоров'ї був він разом з дружиною на відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні, а вкінці цього тижня вибиралося подружжя Раєнів на вакаційну подорож на захід ЗДА. Ненадійна смерть на 59-ому році життя перервала всі пляни цього примірного громадянина і приятеля українців. Покійний був довгі роки членом УНСоюзу.

● **У Південній Кореї** продовжується рух проти пресових обмежень. Як велику поступку уряду вважається його дозвіл, щоб один часописний кореспондент виїхав з військовим шпиталем до Південного В'єтнаму.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25: на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Запальні пункти у світі

Цього тижня Рада Безпеки Об'єднаних Націй розглядатиме офіційно дві справи: взаємні скарги Греції і Туреччини у зв'язку з конфліктом на Кіпрі і скаргу Маляйзії проти Індонезії на неспровоковану аґресію. Водночас Південний В'єтнам заповів свою скаргу проти сусідньої Камбоджі за порушення кордону. У Конґо лютує нова війна, і саме тепер конференція міністрів 32-ох африканських країн займається цією справою. А над Середнім Сходом ґустішають хмари: на конференції „на вершинах" 13-ох арабських країн в Александрії передбачають, що Ізраїль зареаґує збройно на заходи своїх арабських сусідів припинити доплив води до Йордану. До цих справ належать ще затяжна війна в Південному В'єтнамі проти комуністичних партизанів і війна в Ляосі, яка тільки тому трохи притихла, що в Парижі — безуспішно — радять тепер представники трьох розсварених ляоських політичних таборів.

Як бачимо, в різних пунктах Азії й Африки, включно з сумежною із Малою Азією східньою частиною Середземного моря, існує запальна ситуація, яка кожної хвилини може дати поштовх до великої війни. Війна за Кіпр між Грецією і Туреччиною була б катастрофою для НАТО і дала б нагоду Совєтському Союзові спробувати заволодіти Дарданеллами. Якщо Індонезія продовжуватиме свою аґресивну політику супроти Маляйзії, то ця політика мусить довести до інтервенції збоку АНЗУС'у, себто союзу ЗДА, Австралії і Нової Зеляндії, а Британія автоматично зобов'язана боронити Маляйзію. Америка не може завернути з Південного В'єтнаму і Ляосу, як не може байдуже придивлятись, як комуністи завойовують Конґо. Західні держави не можуть також допустити до захитання теперішньої рівноваги на Середньому Сході і до вибуху нової ізраїльсько - арабської війни.

Водночас, на тлі цього щораз більшого заколоту на Сході, звертає на себе увагу розмірний спокій на Заході. Маючи гострий спір із Пейпінґом, Москва, хай і тимчасово, припинила свій політичний похід проти Західнього Берліну і наказала Східній Німеччині робити примирливі жести у відношенні до Західньої Німеччини. Хрущов погодився навіть поїхати з відвідинами до німецьких „мілітаристів, реваншистів і паліїв війни". Під диктатом Москви навіть кубинський Фідель Кастро сповільнив темп експорту комуністичної революції на південноамериканський терен.

Американська закордонна політика, покликаючись на той спокій на Заході, намагається зберегти його своїм „співіснуванням" з Москвою і оминає всього, що могло б кинути тінь на ту коекзистенцію. Зате на Сході додержується лінії „стримування", при чому вживає половинних засобів, як ось у Південному В'єтнамі, Ляосі, у відношенні до Індонезії і конґолійських комуністів, побоюючись реакції збоку комуністичного Китаю та його „невтральних" поплентачів. Але, як відомо з історичних прецедентів, половинні засоби ніколи не дають перемоги. Безпосередня ціль Уряду — зберегти сякий-такий спокій на Заході і не допустити до нових воєн на Сході — з уваги на вибори. Однак вибори минуться, а проблема загрози збоку комунізму залишиться. І хто цю проблему легковажить, той допускається величезної, ваґітної на траґічні наслідки, помилки.

Українська сила

Із сторінок світової преси не сходить наше національне ім'я. Правда, це ім'я не раз замовчують, перекручують, включно із називанням Києва чи Одеси „російськими містами"; іншого разу чи в іншому місці його передають вірно. Факт той, що Україна у всіх важливих справах Східньої Европи — відразу випливає на поверхню політичного, економічного чи якогось там ще моря.

У „Радянській Україні" з 3-го вересня є чергова відповідь московського ЦК „китайським товаришам". Москва погрожує: не втручайтеся у наші справи, не порушуйте питання про так звані польські й румунські землі, що перейшли до СССР після другої світової війни. Не вдаючися в аналізу цього питання, констатуємо, що йдеться, звичайно, про землі західніх областей України. Хрущов, виступаючи в Чехо-Словаччині, у Банській Бистриці, згадував, що у словацькому протифашистському повстанні брали участь і українці. Новотний, генеральний секретар ЦК партії ЧСР, і собі про українців згадав, як про одну з національностей, що тепер живуть у тій країні, ще й запевнив тим національностям „вільний розвиток". Не так давно у недільному додатку-журналі „Ню Йорк Таймсу" з 30-го серпня була велика стаття про початок другої світової війни. Названо Польщу й багато інших країн, мовиться навіть про поділ Польщі між СССР і Німеччиною — і ніде не названо України. Але відомо всім, що й тоді обом ворогам українського народу йшлося в першу чергу про багату українську землю.

Понад 40-мільйоновий народ — великий народ. Не даремно дехто старається не називати нас нашим ім'ям. Могутня потенційна сила України відчувається дослівно всюди, і саме через національне підґрунтя — стає міжнародною, покищо, справою чи проблемою. Нині вже важко знайти країну, де не було б українців чи бодай активно діючого нашого представника. І совєтська преса в УССР не може далі стримуватися в своїй інформації про це, хоч і як перекручує вона факти. Київська „Літературна Україна" з 18-го серпня 1964-го року. Читаємо заголовки: „Гості — друзі з ліги американських українців", — про „проґресистів" з Америки; „Там, де творив Кобзар" — у Ленінґраді відкрили музей Т. Шевченка; „Театр Тарасового краю" — про приїзд київського українського театру в Молдавську ССР; велика стаття „Україністика в Чехо-Словаччині" — про загін молодих українознавців — словаків, чехів і українців у вищих школах тієї країни, про їхні друковані праці, словники, збірники українського фольклору наших земляків у Чехо - Словаччині. А ось стаття „Традиції продовжуються". Тут що не рядок, то й московська злоба, навіть прізвища з малої літери. Але мусять писати. Що саме? Ось хоча б це: „На підлі, жорстокі вчинки штовхає всіляких стецьків, добрянських, смаль-стоцьких та іже з ними сліпа ненависть до радянської вітчизни" ... Від того, що прізвище людини напишуть з малої літери — людина не поменшає. Московські стереотипні лайки - наклепи на націоналістів нікого вже не дивують: кожен показує те, що вміє. Важливіше щось інше: українська сила — і наша вільна, і навіть на Батьківщині — пригнічена окупантом, все ж дає себе всюди відчути під власною назвою і без власної назви. Українська проблема виходить у коло інтернаціональних проблем, і цього розвитку вже ніхто не припинить.

КЛОПОТИ КАНАДИ

На початку вересня цього року канадійський прем'єр-міністер Лестер П. Пірсон та прем'єри десятьох провінцій погодилися на тому, що федеральний парлямент має право доповнити канадійську конституцію. Головний прокуратор Канади та головні провінційні прокуратори в цьому місяці мають обговорити деталі цієї проблеми.

Що спричинило наради канадійських прем'єрів усіх десятьох провінцій із прем'єр-міністром Пірсоном?

Відповідь на цей запит легко зможе дати той, хто пам'ятає недавню бурю, яка виникла була у зв'язку з пропозицією прем'єра Пірсона змінити канадійський прапор.

Канадійський журналіст Брюс Гатчісон писав недавно, що в Канаді громадянської війни покищо немає і канадійський Абрагам Лінкольн ґеттисбурзької промови ще не виголошував, але вже виникла проблема: чи зможуть в тій країні під одним дахом жити два народи, бо новий прапор — це тільки наочний символ того розходження, що від деякого часу чимраз глибше позначається між провінцією Квебек із більшістю французького населення і 9-ма іншими провінціями.

Прем'єр Пірсон заявив, що Канада повинна мати свій власний прапор із кленовими листками, бо це дерево є традиційним в цій країні. Це сподобалося французькому населенню, але канадійці англійського походження виступили проти пропозиції прем'єра. Цей спір зактуалізував давніше домагання французів дати їм більшу автономію або навіть повну самостійність.

Канадійська федерація постала 1867-го року, і вже тепер там готуються відзначати її 100-річчя. Складається вона під національним оглядом із двох груп населення: англійців та французів. В 1759-му році, коли англійці зайняли Канаду, там жило вже коло 60 000 французів. Це населення не мало тісних зв'язків із Францією. Тепер у Канаді на 19 мільйонів населення є 6 мільйонів французів, більшість яких живе в провінції Квебек. В інших 9 провінціях панує англійська мова, хоч тільки одна третина їх населення англійського походження.

В засаді і французи і англійці користуються однаковими правами. Але в дійсності життя творило між ними різниці. Англійське населення було поступовіше і розвинуло промисл. Французи в більшості залишалися селянами, не розвивали промислу, хоч мали на своєму терені великі природні ресурси. Відмінні мова і релігія стояли на перешкоді до того, щоб французи зливалися з англо - саксами, і так мимоволі ставали вони немов би громадянами другої кляси в тій демократичній країні. Згаданий журналіст Гатчісон пише: „Самовдоволені англо-сакси жили в Канаді у вигоді і достатку, і проблеми Квебеку легковажили. Французька Канада була убогіша, неспокійна і виявляла щораз більше рішучости в тому напрямку, щоб поліпшити свою долю. І так оті вогники конфлікту розгорялися з року на рік. При нагоді вони можуть спалахнути пожежею"

Така нагода з'явилася в червні 1960-го року, коли після смерти Моріса Дюплессі до влади прийшов політик — Жан Лесаж. Новий провінційний прем'єр вирішив під кожним оглядом піднести Квебек до тієї висоти, на якій стояли інші так звані англо - сакські провінції.

Квебек потребував передусім грошей для розбудови шкільної системи, яка забезпечувала б провінцію фахівцями з різних ділянок науки і промислу. Квебек почав домагатися і конституційних змін, щоб французька мова і культура зайняли в Канаді рівне місце з англійською мовою й культурою. Французи почали поводитися так, як поводилися б англо - сакси, коли б вони були на становищі французів.

Центральний уряд в Оттаві не міг задовольнити фінансових домагань квебекської провінції. І так навіть між провінційними міністрами виникла радикальна течія, від якої крайні французькі націоналісти перейняли сепаратистичні кличі, вимагаючи повної незалежности Квебеку.

Опитування, переведені минулого року одним поважним журналом, ствердили, що 13% канадійських французів є за негайне відірвання своєї провінції від Канади, хоч вони й не уявляють, як би це можна було здійснити. Чи можливою була б така сепарація? Деякі економісти стверджують, що якби Монтреаль відділився від Оттави, то за якийсь час обидві частини Канади опинилися б у повній залежності від свого південного сусіда — ЗДА.

Прем'єр Пірсон свідомий ваги цієї проблеми, і хоче розв'язати її так, щоб зберегти єдність країни.

Треба зазначити, що й інші національні групи, зокрема українська, ставлять свої вимоги на випадок, якби Канада стала двомовною і двокультурною країною: вони не хочуть зрікатися своїх прав на рідну мову і культуру в тих районах, де живуть більшими скупченнями.

Культурна і багата Канада мусить розв'язати ці свої клопоти так, щоб було задоволене все її населення.

На Ватиканський Собор будуть допущені жінки в ролі обсерваторів

Рим. — Папа Павло УІ заявив, що на третю сесію 2-го Ватиканського Собору будуть допущені деякі жінки, монахині і провідниці великих жіночих організацій, в характері обсерваторів. Папа промовляв після Богослужби у наміренні існуючих жіночих Чинів, при чому він прославляв ті Чини, як „квіти Католицької Церкви". Коментатори звертають увагу, що з посеред кругло 60 міжнародних релігійних Чинів з участю жінок — їх більша частина має на цілі постачати вчительки, лікарки, медсестри та робітниці суспільної опіки і всі вони ведуть надзвичайно корисну й жертвенну роботу.

I. Василишин

ДЕ НАША МОЛОДЬ?

(Голос у дискусії)

З великим інтересом прочитали ми у 5 числах „Свободи" статтю п. М. Куропася п. н. „Де наша молодь?" Прочитали і — гірко розчарувалися.

На самому вступі довідались, що автора дратує часто ставлене питання: „Де наша молодь?" Він уважає це питання чисто реторичним, бо ж ми знаємо, що „наша молодь знаходиться в кіно, на пляжі, на забаві, в театрі, на спортових змаганнях, на побаченні або вдома оглядає телевізійні програми, розважається". Він радить дослідити цю проблему і м. ін. ставить питання: чи ми „бажаємо, щоб наші діти приготовлялися до життя у майбутній вільній Україні, чи щоб вони відіграли активну ролю у всьому, чого від них вимагається як від американців чи канадійців". І зараз же видвигає категоричне твердження, що молодь не може виконати одного й другого.

Чому? Чому наші діти не можуть бути добрими громадянами Америки чи Канади, а при тому й вірними синами України? Дають же вони на це докази своєю працею й поставою в щоденному житті, задокументували це своєю кров'ю в рядах американської чи канадійської армії, і в майбутньому не відмовляться від чесного виконання свого обов'язку. Виконують цей свій „подвійний обов'язок" і інші національні групи, і це їм не шкодить.

Автор радить виясновати молоді, чому ми змушуємо її вивчати українську мову, читати українські книжки, брати участь у громадському житті, бо „я так кажу", чи „це твій моральний обов'язок відносно України" можуть мати успіх хіба у дітей до 14-го року життя. Патріотичні фрази з минулої ери не мають для молоді найменшого значення, якщо вона не бачить зв'язку поміж „славою України і тим, чого від неї вимагаємо".

Хіба справді автор вірить, що знайдеться якийсь батько, учитель чи виховник, який не пояснив би дитині, чому від неї того чи того вимагають?

Далі завважує автор: „наша молодь починає сумніватися, чи ходження на українські концерти, збори, пікніки, дефіляди в уніформах принесе якусь користь для України?".

Нічого дивного, коли несвідома молодь чогось не знає чи в чомусь сумнівається. Її треба повчити, що самими дефілядами, концертами чи пікніками не збудувати вільної України. Але вони поможуть нам розвивати свою культуру, плекати рідні традиції, будити й закріплювати національну свідомість, підсилювати наше організоване життя, звикати до скоординованих акцій, а це все в сумі дасть силу допомогти нашому народові у його боротьбі за право на вільне життя.

У кількох місцях відзивається п. Куропась із нехіттю про наших старших громадян. Годі зрозуміти, чому він їх недолюблює. Ми ставимо їх часто перед нашою громадою, бож вони — жива карта з нашої історії, живий свідок наших змагань, нашої слави. Це життьовий розум, досвід, повага. Хіба не шанують і не величають англійці Черчілля, французи де Ґолля, американці Гувера, Трумена чи Айзенгавера? Чому ж у нас мало б бути інакше? Мабуть, грає тут ролю певне побоювання, що старший заступить молодшим сонце. Але за свій довгий вік я не пригадую ні одного випадку, щоб старші не погоджувалися, наприклад, на виступ якогось молодшого, якщо такий знаходився, хотів говорити, мав що сказати і вмів сказати.

В другій частині своєї праці розглядає п. Куропась чинники, що впливають на формування світогляду і характеру українсько - американської молоді. На його думку, ними є „високий життьовий стандарт", „експльозія населення і революція в статевих поняттях, поширення наших природних багатств, упадок моральних вартостей, зміна ролі жіноцтва та ріст психічних хворіб, легеневого пістряка, хворіб серця та печінки. До того загроза атомової загляди". Словом — Содома і Гоморá. В результаті цих впливів поширюється серед молоді дефетистична засада: „краще бути червоним, як мертвим".

Вимоги, що їх ставить до молоді сучасна техніка, змушують її студіювати після 20-го року життя. Тому автор радить звільнити на той час молодь від усіх обов'язків старшого українського громадянства, аж поки вона не закінчить студій.

А ми боїмося, що коли на такий довгий час звільнити нашу молодь від пасивної участи в громадському житті, то вона до нього взагалі не повернеться. А коли дехто й повернеться, то участь їх в тому житті буде проблематична.

Своє „вірую" виклав п. М. Куропась у 3-ій статті. Починає він її аподиктичним твердженням: „асиміляція неминуча, бо коли нема дискримінації, то жадна меншість в Америці не зуміє спротивитися асиміляції поза третє покоління".

Навчив автора цього Оскар Гендлін. Не без деякої гордости додає п. Куропась, що наш проф. Степан Мамчур відкрив цю правду вже 30 років тому. Мамчур писав, що „нарікати на асиміляцію так само успішно, як гавкати на Місяць". На жаль, місце не дозволяє на докладніше заперечення цього фальшивого твердження. Але подивімся лише на наших близьких сусідів - жидів, які живуть тут довше, як „поза третє покоління".

Жиди вкрили край густою сіткою своїх культурних центрів, домів молитви, садків, дитячих колоній, літніх таборів і шкіл, в яких виховується дітвора і молодь під проводом виключно жидівських учителів. Та молодь не лише не асимілюється, але, навпаки, щораз частіше зустрічаємо на вулиці молодців у ярмулках і з довгими пейсами.

Для лікування своїх хворих організували жиди багато лікарень, а в суботу чи в інше жидівське свято годі в деяких дільницях щонебудь купити, бо жиди святкують. І де ж тут та „неминуча" асиміляція?

А проте за все це жидів ніхто не переслідує. Навпаки, вони втішаються великими впливами.

Чому ж для нас асиміляція мала б бути неминучою? Ми ж покинули рідну землю і пішли на чужину, щоб утекти від гніту й насильної асиміляції. Чи на те ми це робили, щоб тут, в умовах повної свободи, засимілюватися без нічиєї вимоги?

Не переконує нас те, що писав зневірений, мабуть, проф. Мамчур. Це ж було 30 років тому, отже перед героїчною епопеєю УПА, перед встановленням у ЗДА „Дня Української Незалежности" і „Тижня Поневолених Націй", перед відкриттям пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Ми, слава Богу, підросли і в накреслені проф. Мамчуром рамки вже не вміщуємося. Ми не хамелеони, що, залежно від обставин, міняють колір своєї шкіри.

Нам дораджують не противитися асиміляції, бо вона ... неминуча. Асиміляція — слово латинське. Означає воно процес уподібнення, яке полягає в тому, що дана особа чи навіть ціла група осіб затрачує свої власні, відрубні характеристичні риси і приймає риси того, що до нього асимілюється. Значить, той, хто асимілюється, повинен вирекстися своєї мови, історії, традиції, культури, звичаїв, світу своїх ідей і прийняти відповідний еквівалент від асимілятора.

Автор хотів би знати, „які альтернативи пропонуємо ми нашій обтяженій навчанням молоді", і стверджує, що „багато нашої молоді покидає українські ряди і більше вже до них не повертається".

Значить, поторгуймося: хто дасть більше?

На щастя, не вся наша молодь так питає. Маємо ще, слава Богу, доволі молодих патріотів, які не питаються, що їм дасть Україна, лише думають про те, що вони їй дадуть? А тим, що хочуть торгуватися, скажемо, що є на світі вартості, яких ані долярами, ані високими посадами, ані іншими матеріяльними мірилами зрівноважити не можна. Заплатою для молоді за її жертвенний труд, посвяту та дотриману рідним прапорам вірність буде почуття добре виконаного обов'язку перед Богом і народом, а найвищою нагородою буде, якщо Господь дозволить нам діждати тої хвилини, вільна, незалежна Україна.

Знаємо, що в поході до тієї мети одні вядуть, інші пристануть на шляху, ще інші відступлять — засимілюються. Але — таке у нас вже бувало.

П. Куропась пише, що молодь уважає, що „бути українцем є в багатьох випадках тягарем". Не лише погоджуємося з цим, але ще й додамо, що наше українство — не тільки утяжлива, але й коштовна справа. Згадаймо скільки за своє українство заплатили Петлюра, Коновалець, Чупринка, Ребет, Бандера і тисячі тисяч героїв козацьких, стрілецьких, підпільників ОУН, безстрашних вояків УПА. Однак від того труду нам ані відмовитися, чи відкупитися. Мусимо чесно й без нарікань нести його так, як верблюд несе свій горб, аж до призначення.

П. Куропась вірить, що після закінчення студій і здобуття посади повернеться наш молодець до своєї громади. Дай Боже, щоб так воно сталося. Але що він там застає? „Кількох людей, що стараються всіма силами щось робити, а від великої більшости чуємо тільки нарікання, критику,

(Продовження на стор. 3-ій)

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(5)

Востаннє і навіки попрощався я з Андрієм Михайловичем у жовтні 1918 року, коли виїздив до Білої Церкви до Січових Стрільців, щоб взяти участь в повстанні Директорії проти австро-німецької окупації та гетьмана, що вже підписав був федерацію з „добровольчою" Росією. У моїй пам'яті і досі стоїть образ цієї лагідної, завжди спокійної, поважної людини. Зі сльозами на очах казав він мені, що виряджає мене в невідому дорогу, як свого рідного сина. Йому лише одному я сказав тоді, куди й чому їду, і просив його помочі моїй родині, якщо вона потребувала. Міцно поцілував мене Андрій Михайлович і побажав щастя й успіху.

Перед очима в мене стоїть і другий його образ. У 1902 році в його домі, в кімнаті молодшого сина, зібралося кілька нас, учнів, як водилося в ті часи „завзятих революціонерів"-клопчаків. Ми співали революційних пісень, звичайно російських. Відчинилися потихеньку двері й до кімнати увійшов, як мені тоді здалося, сам Тарас Шевченко — це був Андрій Михайлович. Співали ми тоді „Отречомся от старого міра".

— Не ту співаєте, хлопці. Отака буде ліпша, — сказав Андрій Михайлович і проспівав нам пісню:

Вперед, вперед, сини Вкраїни,
Славутній час вже наступив
Супроти нашої країни
Злий ворог прапор розпустив.

До зброї, громадо,
Ставаймо в ряди,
Щоб вражою кров'ю
Залить борозди!

Хіба не чуть, які по селах
Усюди стони роздались,
На наших рідних, невеселих,
Ворожі списи піднялись ...

Тоді ми цю бойову пісню вивчили напам'ять, і вона досі луною відбивається мені в ушах, а на тлі її постає образ великого працівника на полі відродження українського народу — Андрія Михайловича Грабенка.

МИКОЛА ХВЕДОРОВИЧ ЧЕРНЯВСЬКИЙ
(1886 — 1937 (?)

Щасливі обставини дали мені можливість не лише особисто пізнати українського письменника Миколу Хведоровича Чернявського, але й майже десять років під його впливом та за його вказівками випробовувати своє перо.

Вперше я його побачив десь у 1906 році, коли написав у російській мові маленьке оповідання „На камені". Я думав послати це оповідання до ілюстрованого тижневика „Вокруг Света", яким тоді зачитувалася шкільна молодь. Дуже кортіло побачити своє ім'я не так у друкові, як серед тих осіб, що дістають нагороду за свої літературні праці й даремно отримують журнал цілий рік.

Написавши оповідання, я перечитав його своїм шкільним товаришам. Тоді ми влаштовували літературно-культурні вечірки, на яких обговорювали різні літературні новинки і випробовували свої молоді сили: дехто читав власні драматичні твори, дехто вірші, оповідання. Таким чином прийшла й моя черга.

Українську мову я тоді вивчив, сказати б, на слух, бо у мене в родині вживали переважно української мови, селянське і міщанське оточення також говорило здебільша по-українськи. Але найбільше зачерпнув я знання цієї мови від робітників, що приходили з Київщини та Полтавщини на „строкову" працю до мастку мого діда, де я прожив свої дитячі роки і перебував усі шкільні вакації.

Більшість моїх товаришів виховалися й виросли в місті. В родинах у них панувала російська мова, крім кількох українських свідомих родин моїх найближчих товаришів. Отже моє оповідання було скритиковане за „несоответствующие обороты", за невідповідну будову речень і т. д. Та я не здавався і боронив своє писання. Після вечірки, щоб потішити мене, мій найближчий товариш Петро Матковський, приймаючи на увазі критику за „малоросійські" впливи в моєму оповіданні, порадив мені звернутися до українського письменника Чернявського.

Микола Хведорович Чернявський жив на Воєнному Форштадті і був недалеким сусідом Матковських. Я попросив Матковського передати Миколі Хведоровичу мій рукопис і сказати, що коли він захоче поговорити зо мною, то я буду щасливий.

За кілька днів Матковський закликав мене прийти над вечір до нього. Я почував себе „на сьомому небі" і ледве дочекався призначеної години.

Через хвіртку ми увійшли на мале, чистеньке подвір'я перед мурованою, гарно вибіленою хатою, а далі вступили в декоративний садок із кількома лавками під тінистими деревами. Садок і подвір'я були обгороджені високим парканом. В садку я побачив вище середнього росту чорнявого чоловіка, що обтинав гілля на деревах.

— Оце й сам письменник, — сказав Матковський.

Ми підійшли. Матковський представив мене, як автора оповідання. — От добре, що прийшли, трохи поговоримо, — сказав Чернявський. — Я думаю, що в садку буде ліпше, ніж у хаті. Почекайте, я зараз принесу ваш зошит. — Він пішов, а ми лишилися в садку.

Мене ніби жаром обсипало. Оце тепер я маю щастя бути у того Миколи Чернявського, який написав таке чудове оповідання, як „Богові невідомому". Оце той самий поет, що написав вірш „Богданова слава", вперше видрукований у збірнику „На вічну пам'ять Котляревському", який я читав у бібліотеці мого діда. Цей вірш я знав напам'ять, і в голові у мене промайнуло:

А дзвіниці гудуть аж хитаються ...
Йде Богдан до Софії помолитися ...
Пишний славою, що придбав під Пилявою ...

Але, схвильований, я не міг докладно пригадати увесь цей чудовий вірш.

Тим часом вернувся до нас Микола Хведорович і запросив сісти з ним на лавку. Спокійно й лагідно сказав, що перечитав моє оповідання. Воно цікаве й живо написане, але раніше, ніж сказати остаточну свою думку, він хоче більше знати про мене, про мою родину, де я ріс, в якому оточенні жив до приїзду в Херсон.

Я докладно розповів про своїх батьків, а найбільше про діда, батька моєї матері Миколу Онуфрійовича Липського. Розповів, що коли скінчив чотирикласову народну школу, то одержав нагороду за добрі успіхи — „похвальний лист" і книжку в позолоченій оправі: „Избранные сочиненія А. Пушкина". Отже, коли я похвалився тією книжкою дідові, він дав мені прочитати в ній вірш, який залишився в моїй пам'яті, як доказ нерозуміння мною російської мови. Я прочитав:

Ямщик сидит на облучке,
В тулупе, красном кушачке ...

ДЕ НАША МОЛОДЬ?

Закінчення зі стор. 2-ої

вимогу розрахуватися з найменшої дрібниці".

На жаль так воно і є. Роботу тягне невеликий гурт людей, а решта стоїть збоку і „охолоджується". Але тут нема іншої ради, як приєднатися до тих що „тягнуть", і чесною, солідною працею вибити критикам їх аргументи.

Постійним рефреном повторюється в цій статті, як і в деяких попередніх виступах п. М. Куропася, патріотичний заклик: „будьте добрими, льояльними американцями чи канадійцями, не критикуйте Америки, не говоріть молоді, що Україна краща від Америки". Очевидно, цей заклик (чи радше закид) адресований до українців, що прибули сюди після другої світової війни, а не до давніше осілих. Виходило б, що п. Куропась зустрічається або зустрівся десь із нельояльністю до нашої прибраної батьківщини, із злосливою критикою її, а може і з ворожим наставленням до неї.

Проти цього нічим не обґрунтованого твердження мусимо якнайрішучіше застерегтися. Прибули ми сюди не для заробітків і не в погоні за спокійним, вигідним життям. Пригнало нас до гостинних берегів цієї багатої, свободолюбної країни бажання допомогти нашому народові в його боротьбі за волю й відкрити світові очі на небезпеку, яка й йому загрожує, якщо він дасть себе приспати солодкими словами. Ми визнаємо Америку чемпіоном свободи і єдиною потугою, що може врятувати світ. І з нею зв'язуємо наші великі надії. Та для успішного виконання великої місії мусить Америка бути сильною, могутньою, морально й ідейно здоровою. Тому ми радіємо її розквітом і болієемо кожною, хоч би найменшою познакою її слабости.

Виходячи з цих міркувань, нам багато дечого часом не подобається: і деякі потягнення в закордонній політиці, і буйна сваволя, яку тут називають свободою, і розгнузданість тутешньої молоді, і упадок етики й моралі.

Наша молодь, головно старша, цікавиться всіма цими справами і часто питає, чому воно так? Що ж маємо робити? Мовчати? Гадаємо, що це було б гірше.

Автор побудував свою статтю на позичених у різних авторів тезах, які він повинен був узгіднити між собою. Бо американська література в ділянці виховання така багата, що в ній кожна теза знайде своїх прихильників і противників. І нашому авторові треба було накреслити собі якусь одну лінію, а тоді вже узасаднювати її відповідними цитатами. А так вийшла саламаха. Думка, висловлена в одній частині, заперечує думку, висловлену в другій. В одному місці запевняє автор, що асиміляція неминуча, а в іншому каже, що „українці будуть тим кращими американцями, чим будуть кращими українцями". Тут підкреслює сумнів, а там радить „поширювати українські культурні підприємства, які вказували б молоді багатство українських традицій і т. д."

В кількох місцях нарікає автор на дискримінацію, що її зазнає молодь в наших організаціях від старших. Але заперечує сам себе, бож він — молодий чоловік, який не мав ще часу „вибитися", чимсь особливо прислужитися, наприклад, для УНСоюзу, а проте його вибрало громадянство — в своїй більшості старше — на досить високий, як на наші умовини, пост головного радного УНС! Де ж тут дискримінація молоді?

Насувається питання: яку ціль поставив собі автор, публікуючи статтю? Бо нелегкої, надзвичайно скомплікованої проблеми національного збереження молоді вона не розв'язує. До уздоровлення відносин вона не причиниться. На „відкультурнення" ледве чи хтось тямущий погодиться. А на „поставлення нашій молоді реалістичних вимог" немає місця, бо ті вимоги вже так обнижені, що з українства незадовго залишаться хіба гопак і шаравари.

З вдячністю прийме статті п. Куропася хіба та частина української молоді, (якщо взагалі прочитає їх!), яка внаслідок тих чи інших обставин відбилася від рідного берега, пливе без керми і без вітрил за течією і з тугою виглядає того, хто мав би охоту санкціонувати її жалюгідний статус.

У зв'язку з численними запитаннями

Комітет З'їзду учениць і учителів СС. Василіянок у Львові

повідомляє, що під час бенкету і на вечірці

обов'язує візитовий стрій.

УКРАЇНЦІ КАНАДИ ВШАНУВАЛИ Т. ШЕВЧЕНКА...

Закінчення зі стор. 1-ої

про пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні, що його відслонив 34-ий президент ЗДА ген. Д. Д. Айзенгавер. Колишній прем'єр уряду Канади звернувся до мас народу із запитанням: „Що сказав би Т. Шевченко сьогодні, коли б міг говорити? Шевченко закликав би покінчити із гнобленням народів України, Литви, Естонії, Словаччини, Мадярщини та інших народів. Він вимагав би, — сказав, перериваний громовими оплесками, промовець, — вільних виборів, для самовизначення власної долі кожного народу, вимагав би від СССР виконувати принципи Хартії Об'єднаних Націй". Джан Діфенбейкер критикував Совєтський Союз за невиплату фінансових вкладок для ОН і перестерігав, що за це СССР може бути позбавлений права голосу в міжнародній організації. Діфенбейкер поставив Тараса Шевченка поруч із поетом Робертом Бернсом, бо вони обидва коротко жили, але багато зробили для справи свободи. Вигуки „слава" та громові оплески були виявом подяки маси народу Джанові Діфенбейкерові — визначному політичному діячеві вільного світу, принциповому ворогові комунізму та будь-якого імперіялізму.

Всією маніфестацією під пам'ятником Шевченкові керував Рей Брек; на трибуні були також о. д-р В. Кушнір, о. д-р С. Савчук, мґр Р. Добрянський та інші.

Другою урочистою хвилиною після чудової промови достойного Джана Діфенбейкера, була церемонія покладення землі із могили Кобзаря в Каневі під пам'ятник. Цю землю привезла з могили Тараса Шевченка д-р Стефанія Потоцька, українка з Канади. В. Коссар, Д. Сирник та інші кладуть нові вінки навколо пам'ятника, а духова оркестра з Шикаго виконує безсмертний „Заповіт". Багато людей не могли стримати сліз зворушення. На вітрі шуміли прапори вільної національної України. Вітер мчав через океан, на схід, туди, де в неволі столичний Київ, але куди нині чи завтра — прийде благословенна Шевченком Свобода. Маси людей не хотіли довго розходитися з площі.

Ювілейна Шевченківська Академія

Увечері того ж дня в Міській авдиторії відбулася Ювілейна Академія, на яку прибули понад 3 000 осіб. Багато гостей мали на грудях спеціяльну святкову відзнаку, а в руках — дбайливо видану КУК'ом програму.

Знову гримить „Заповіт" і здається, що українці Канади знову приймають присягу на вірність Батьківщині. Льояльні до Канади, вони живуть і працюють в ім'я свободи Рідного Краю, в ім'я перемоги святих гасел Тараса Шевченка, — про що говорив І. Сирник, віце - президент КУК. З головною доповіддю виступив тут відомий канадійський англомовний поет, заслужений культурний діяч Вилсон МекДоналд. Він високо підніс ясність думки, простоту і мелодійність безсмертних поезій Кобзаря. Доповідач сказав, що у творчості Т. Шевченка, могилу якого він недавно відвідував у Каневі, — є більше релігійних мотивів, як у Шекспіра. Вкінці поет Вилсон МекДоналд прочитав свою поезію про Тараса Шевченка, за що заповнена по береги заля нагородила його довгими гарячими оплесками. Його виступ був справді доказом багатогранности канадійської культури, її різноманітности й мозаїки — у єдності.

Майже всі вокально-музичні твори та рецитації були на основі творів Т. Шевченка. В гарному, зворушливому концерті взяли участь, крім духової оркестри з Шикага, солісти д-р Б. Балко, І. Буячок, соліст Канадійської Оперової Компанії Йосип Гошуляк, чоловічий хор під керівництвом Вол. Богоноса, відома піяністка Люба Жук. Виступали також мішані хори СУМ та Об'єднання Жінок — о. П. Романишина, В. Климкова та ін.

У понеділок, 7-го вересня вранці, в Авдиторії КУК, продовжувалися Шевченківські Ювілейні урочистості. Але цей день був відмінним від попередніх, суто святкових: на Передконгресовій Конвенції КУК було багато справ і пюоблем, в тому числі статут КУК, СКВУ, доповідь про бікультуризм і білінгвізм у Канаді та ін. Всі ці справи були реальним ділом, скерованим на повне здійснення Шевченкових ідей у нашому житті за океаном та на прискорення їх здійснення в Україні. Але й в цій діловій атмосфері, між доповідями, внесками, постановами — делегати Комітету Українців Канади знайшли час, щоб перед обідньою перервою, спеціяльно присвятою Шевченкові, ще раз вшанувати генія українського народу, творця нової української мови й літератури, нової української людини — Тараса Шевченка.

Майже вся преса, радіо і телевізія Канади відгукнулись на святкування Ювілею Т. Шевченка у Вінніпезі.



З сумом повідомляємо, що 9-го вересня 1964 року померла несподівано, заосмотрена Найсвятішими Тайнами,

бл. п. Марта з Поповичів ЗАЯЧКІВСЬКА

вдова по Романові, Президентові Нотаріяльної Палати у Львові.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 11-го вересня ц. р., о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 12-го вересня 1964 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення Талярського в Гартфорді на цвинтар Glastonbury, Conn.

Горем прибита

РОДИНА

93 Stanwood Street
West Hartford, Conn.

Замість квітів на могилу

бл. п. **ЯРОСЛАВИ ЗАХАРЯСЕВИЧ**

в Гартфорді

складаємо $10.00

на Наукове Товариство ім. Шевченка в Сарселі.

Стефа і Володимир КЕВУЗИ

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

ЗА ДУШУ

бл. п. Ірени зі Стецевих ПОДОЛЯКОВОЇ

буде відправлена

в суботу, 12 вересня ц. р. о год. 10:30 рано

в українській католицькій церкві СВ. МИХАЇЛА

при вулиці Вулф у БАЛТІМОРЕ, Мериленд

•

Покійна, що постійно жила в Балтіморе, померла в Дітройті 29-го серпня 1964 р. перебуваючи у своєї дочки. Похоронено її в Дітройті на католицькому цвинтарі Оливної Гори.

В глибокому смутку та жалобі просять про молитви за душу Покійної

о. ПЕТРО — муж та діти —
ЮРКО, ЛЕВКО й РОМА з родинами

ПОДЯКА

В глибокому жалю і смутку повідомляємо Приятелів, Знайомих і Рідних в Україні, що дня 18-го серпня 1964 року невмолима смерть забрала нам Найдорожчого

МУЖА І БАТЬКА

бл. п. Михайла БЕРЕЗОВСЬКОГО

бувшого Присяжного Землеміра в Коломиї.

Оцим складаємо подяку Веч. пароховi о. Колтуцькому за відправу похоронних обрядів, церковному хорові та дириґентові п. Божику за прекрасний спів в часі Панахиди. Сердечна подяка бувшим Українським Воякам в Лос Анджелес за вінок та за вислови співчуття. Дякуємо за квіти Союзові Українок — Відд. 55, Культурно-освітньому Осередкові й Товариству Інженерів в Лос Анджелес.

Дякуємо п. інж. М. Тишовницькому за поміч в улаштуванню похорону та за зворушливе слово над могилою. Всім Приятелям і Знайомим щире спасибіг за квіти, Служби Божі, за вислови співчуття устні чи письменні. Всім Подругам і Друзям пластунам Войнарівцям дякуємо за прислані співчуття. Найдорожчим Приятелям скитальщини Вп. п. Гулєвічам за їхнє добре серце для Покійного в часі недуги та за підтримку нас в тяжких годинах, глибока подяка. Особливу подяку складаємо п. Осипові Бакайові секр. Відд. Укр. Народного Союзу за те, що в часі недуги Покійного увесь час підтримував Його на дусі, старався та дальше старається облегшити наш біль та смуток та за поміщення згадки в щоденнику „Свобода".

Щире спасибіг Вп. п. Спринському — головному Рекордовому секретарю „Провидіння" за прислані співчуття та за поміщення вістки про смерть Покійного в газ. „Америці".

Горем прибиті:

Дружина — НАТАЛІЯ
Дочка — СОНЯ



Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 7-го вересня 1964 р. у Філядельфії відійшов у Вічність наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ШВАГЕР, СТРИЙКО і КУЗИН

бл. п. СТЕФАН ОЛЕКСЮК

народжений в с. Шешори, пов. Косів, Україна, проживши 70 років.

ПАРАСТАС відправиться в п'ятницю, 11-го вересня 1964 року о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів, 109 E. Tabor Rd., N. Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН — в суботу, 12-го вересня 1964 р. о год. 8-ій ранку до церкви св. Покрови а опісля на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ПАРАСКЕВІЯ
ДМИТРО і ВАСИЛЬ ТКАЧУК з родиною — шваґри
ЕМИЛІЯ БОДНАРЧУК — братанка
АННА ВАСИЛАЩУК з родиною — кузинка
ДМИТРО МИХАЙЛЮК з родиною
ІЛЛЯ МИХАЙЛЮК з родиною
Д-р ІЛЛЯ ТКАЧУК
Д-р ДМИТРО ТКАЧУК
ГРИГОРІЙ ІНЕЙ — кузини

ЗІ СПОРТУ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк — Інтер Клюб Н. Й., футбольні змагання за мистецтво південної дивізії Великої Дванадцятки Східньої Конференції відбудуться в неділю, 13-го вересня, о год. 2.30 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій Вулиці і 31-ій Евню у Коледж Пойнті в Ню Йорку.

„Тризуб", Філядельфія — Н. Й. Амерікенс (раніше Гакоах), футбольні змагання за мистецтво південної дивізії Великої Дванадцятки Східньої Конференції відбудуться в неділю, 13-го вересня, о год. 2.30 по полудні на грищі у Філядельфії.

„Чорноморська Січ", Нюарк — Метрос, Бостон, футбольні змагання за мистецтво північної дивізії Великої Дванадцятки Східньої Конференції відбудуться в неділю, 13-го вересня, о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбавнд Філд при Вілсон Евню у Нюарку.

Інші змагання Великої Дванадцятки, визначені на наступну неділю (господарі на першому місці): Джуліяна — БВ Готче, Дойч Унгарн — Н. Й. Гунґарія в північній дивізії. та Мінерва ПФ. — Н. Й. Гота у південній дивізії.

І ЗНОВУ КОТИТЬСЯ М'ЯЧ

(Думки з приводу нового футбольного сезону)

З зацікавленням очікують тисячі українських любителів футболу початку цьогорічного сезону. 13-го вересня, згідно з календарем гор. на футбольних стадіонах Ню Йорку, Нюарку, Філядельфії, Бостону і ін., почне знову котитися м'яч. Думки наших любителів м'яча будуть звернені на згадані міста, де в цьому році сформувалася нова найвища футбольна ліга, зв. Велика Дванадцятка Східньої Конференції. Українських любителів звичайно радує відрадний факт, а саме, що в цій клясі футболу ЗДА знайшлись аж три українські репрезентанти. Як на наші скромні можливості, це поважний успіх в цій ділянці спорту. В цьому ми далеко випередили інші етнічні групи на сході ЗДА і то такі численні як: польську, шкотську, ірляндську.

Факт цей і радує і журить багатьох роздумливих спортових громадян. Сам собою осяг, як згадано, імпозантний! Але чи справді він природний, згідний з ростом нашого спорту? Це дуже важливе питання, а правдива відповідь, мабуть, не є потішаюча. Нові склади наших дружин дають нам підставу до цього твердження. Треба сподіватись, що в цьому році усі наші Т-ва і Спортові Клюби звернуть велику увагу на нові кадри власних футболістів, які в майбутніх роках ввійдуть до складів наших дружин.

Дальшою справою, яка журить багатьох наших спортових громадян в зв'язку з входом української „великої трійки" до найвищої футб. кляси ЗДА, є їх співпраця. Як відомо, під цим оглядом в минулих роках не завжди було в нас ідеально. Беручи під увагу небувалий факт долі, що звела усі три наші дружини до одної ліґи, дотеперішній стан співпраці не відповідає цілковито вимогам часу, ані також можливостям. Хтось із цих трьох „великих" повинен обов'язково дати ініціятиву до нав'язання справжніх братніх і щирих відносин. Ми певні цього, що тепер більше, як у минулому, таких відносин і співжиття бажають і мають право вимагати від своїх Проводів більшість членства спортових осередків.

І на закінчення хочеться згадати ще важливу справу. Минулі роки пройшли в футбольному світі під знаком бурхливих і часто трагічних подій. Пам'ятні неславні вчинки на стадіонах: Шотляндії, Італії, Німеччини, Перу і врешті тут у нас в Ню Йорку і Філядельфії (в грах Греки — Джуліяна, і Тризуб — Греки) пригадують нам бути чуйними. Важкі і завзяті будуть цьогорічні баталії. Одначе справжні симпатики наших дружин очікують від своїх любимців — гри гідної поваги своїх Товариств. Пересічний глядач в першу чергу прагне бачити тільки перемоги і то без уваги на ціну. Завданням тренерів, ланкових і взагалі Проводів Товариств є дбати про високу мораль і культурну поведінку футболістів, що змагаються в наших складах.

Віримо, що новий сезон буде цікавий і проходитиме під знаком успіхів українських дружин. Нехай же щасливо для наших футболістів котиться м'яч!

О. Твардовський

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ", НЮАРК — „ТРИЗУБ", ФІЛЯДЕЛЬФІЯ 4 : 2

В програмі Здвигу Молоді СУМА, який відбувся вкінці минулого тижня і в Дні Праці, розіграно на Сумівці в Елленвілі, Н. Й., товариські футбольні змагання. До цієї зустрічі станули проти себе аматори Філядельфійського „Тризуба" і дружина „Чорноморської Січі" з Нюарку у вакаційному складі. Вислід цієї „вакаційної" імпрези футболу не може бути мірилом сил жадної з цих дружин. Ці змагання знаменні тим, що вони входять вже в традицію і виказують не тільки затіснення співпраці двох Футбольних Товариств, але і їх дружнє відношення до сумівських здвигів молоді, які втішаються великим числом учасників. Вже в наступну неділю наші футбольні дружини „Тризуба" і „Чорноморської Січі" вирушають у перші бої нової ліґи Великої Дванадцятки Східньої Конференції. „Тризуб" в себе дома запрезентує симпатикам свій склад на новий сезон, коли вийде до зустрічі з Ню Йорк Амерікенс, бувшим Гакоахом, а „Чорноморська Січ" обіцює вийти в складі, який матиме нові набутки і п'ятьох змагунів, які не грали в сумівській оселі, до змагань зі сильним клюбом „Метрос" з Бостону, які відбудуться в Нюарку.

Президент зарядив слідство в справі недавніх заворушень в різних місцевостях

Вашингтон. — 9-го вересня президент Джансон зарядив, щоб Федеральне Бюро Інвестиґацій перевело слідство в справі недавніх заворушень в різних місцевостях ЗДА та ствердило, чи вони не були організовані якимсь одним проводом. Президент говорив про цю справу на пресовій конференції та зазначив, що, можливо, слідство вияснить, що всі ті заворушення були організовані одним центром, і тоді треба б видати дальші зарядження в цій справі. Виконний секретар Крайового Товариства для Поступу Кольорових Людей Рой Вілкінс ще 16-го серпня домагався такого слідства від головного прокуратора Роберта Кеннеді, щоб вияснити, що заворушення на тлі расового напруження відбувалися стихійно і не були організовані платними агентами, як дехто твердив із ненависти до негритянського населення. Президент вже давніше заявляв, що екстремістичні елементи викликають заворушення на расовому тлі.

Гураґан Дора пустошить міста й села Флориди, Джорджії і Південної Каролайни

Джексонвілл, Флорида. — Гураґан Дора, прибувши зпад Атлантійського океану, пустошив протягом чотирьох годин в середу 9 вересня ц.р. міста Джексонвілл і Ст. Оґюстин у північній Флориді. Водночас із цим викликані гураґаном шторми заливали водою і руйнували прибережжя Джорджії і Південної Каролайни. Вітри, досягаючи у своїх крутіжах дев'ятдесят і шість миль скорости, валили будинки, руйнували прибережні мури і паркани, як також і пристані і виривали дерева з корінням. Внаслідок гураґану місто Джексонвілл було здебільша без електрики. В місті Бронсвік в Джорджії усі електрівні були виведені з ладу. В Джексонвіллі гураґан повиривав яких 85 стіп пляжі, відносячи усю цю частину берега далеко в море. Великих спустошень і шкід зазнало місто Ст. Оґюстин, що є найстарішим міським поселенням в ЗДА. Морські хвилі, які інколи досягали сім стіп висоти, залляли в цьому місті Невільницький Ринок, головний осередок торгівлі в цьому місті, на якому відбувалися цього літа бурхливі расові заворушення. У навіщених гураґаном місцевостях в спеціяльних схороницях приміщено яких 20 000 осіб. Уся комунікація була припинена, гураґан перервав а то й ніс із собою особові авта. Із загрожених гураґаном областей Флориди, Джорджії і Південної Каролайни евакуйовано понад 45 000 осіб.

● **В Льоме**, в африканській республіці Того, відбувся з'їзд представників 22-ох африканських країн у справі прав африканських жінок. Справа йшла про законне унормування справ подружжя, прав і обов'язків матерей, прав жінок до спадщини, приватного стану незаміжніх жінок і т. п.

ШИКАҐО ПЕРЕД ОСІННІМ СЕЗОНОМ

Кінцева весняна таблиця Вищої Дивізії.

Дружина	гри	ворота	точки
Кікерс	6	11: 4	11: 1
Ганза	7	22:10	8: 6
Марунс	7	15:12	8: 6
Олімпікси	6	9: 8	7: 5
Крила	7	8:13	7: 7
Швабен	7	17:15	6: 8
Фіхте Рамс	7	9:11	5: 9
Іґелс	7	10:28	2:12

Ворота для СК СУМА „Крила" здобули у весняному сезоні: Роберт Бойко 4, Євген Андрущишин 3 і Володимир Ліонартович 1. Резерва Крил зайняла п'яте місце Вищої Дивізії із 5-ма точками, вигравши 2 змагань, зремісувавши 1 і програвши 4.

Успіхи Левів у весняному сезоні у Першій Дивізії Північ.

Леви — Вікінґи	2:0
Леви — Норвежці	2:1
Леви — Пеорія	4:1
Леви — Аврора	3:3
Леви — Фортуна	1:1
Леви — Грін Вайтс	2:1
Леви — Словаки	5:1
	19:8

Кінцева весняна таблиця Першої Дивізії Північ.

Дружина	гри	ворота	точки
Леви	7	19: 8	12: 2
Грін Вайтс	7	18: 4	12: 2
Фортуна	7	11:10	9: 5
Норвезько . Ам. СК	7	20:11	8: 6
Словаки	7	12:12	8: 6
Пеорія	7	4:16	4:10
Аврора Кікерс	7	8:17	2:12
Вікінґи	7	5:19	1:13

Ворота для Левів здобули у весняному сезоні змагуни: Анатолій Бахір 4, Зенон Форович 3, Юрій Рада 3, Орест Хринівський 2, Іван Лоско 2, Ростислав Маркевич 1, Євген Крензель 1, Василь Грушецький 1, Іван Савицький 1 і Зенон Снилик 1.

Успіхи СК СУМА „Крила" у весняному сезоні у Вищій Дивізії.

Крила — Олімпікс	2: 1
Крила — Фіхте Рамс	0: 0
Крила — Швабен	4: 1
Крила — Кікерс	0: 1
Крила — Іґелс	2: 1
Крила — Ганза	0: 8
Крила — Марунс	0: 1
	8:13

Петро Головатий

ВІСТІ З КЛК

Тенісові змагання в подвійній грі, чоловіків та мішаній, влаштовує Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку в днях 19 і 20 вересня ц. р. на Союзівці. Це вже традиційні змагання, на які фундує чашу Союзівка. Як повідомляють, одною із мішаних пар будуть Іван Дурбак і Андрія Кейбіда, двійка молодих тенісістів, які перейшли в цьому році в індивідуальних першостях УСЦАК до групи дорослих і там здобули другі місця. В цьому ж часі буде на Союзівці „Союзовий Фестин", в програмі мистецької частини якого відбудеться виступ танцювальної групи П. Марунчака з Монтреалу, урочистий поклін Т. Шевченкові, та вибір „Міс Союзівки" на 1964 рік.

Товариська Зустріч КЛК відбудеться в цьому році 10-го жовтня на Союзівці. Під час зустрічі будуть розіграні індивідуальні першості тенісу чоловіків — членів КЛК за чашу д-ра Ярослава Рожанковського. Цю чашу вже два рази здобув Віктор Герлинський в роках 1962 і 1963. В програмі зустрічі також други спортові змагання та товариська вечірка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

СУБОТА, 12-го ВЕРЕСНЯ 1964 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Мир — 324 Відд. о год. 7-ій веч.. Просимо прибути і вирівняти членські вкладки. — І. Струк, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського — 219 Відд. о год. 7-ій веч. при 675 So. 19th St. Проситься вирівняти чл. вкладки. — М. Юров, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Дарахівщина — 275 Відд. о год. 7-ій веч в церковній залі при Sussex and Green St. Проситься вирівняти чл. вкладки. — В. Юрків, секр.

ШИКАҐО, Ілл. Місячні збори Б-ва св. Петра і Павла — 220 Відд. о год. 7:30 веч. в Союзовім Домі при 1915 Вест 51 вул. Крім збирання вкладок, буде обговорена справа приготувань до осінньої забави в дні 3 жовтня. Проситься всіх членів прибути. — М. Харів, гол., І. Мелінишин, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 270 Відд. о год. 7:30 веч. в домівці УНДому при 90-96 Фліт вул. Проситься вирівняти чл. вкладки. — А. Шаран, предс., М. Баран, касир, С. Островський, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 266 Відд. в год. 7:30 веч. в Укр. Горож. Клюбі при 3-5 Теллер вул. Є важні справи до полагодження. Проситься вирівняти свої чл. вкладки. — В. Труфин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори 204 Відд. о год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви при 206 E. 11th St. Проситься вирівняти свої чл. вкладки. — П. Марко, гол., Д-р В. Палідвор, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Володимира — 130 Відд. в год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького — 133 Відд. о год. 8-ій веч. Нова адреса: 952 — 18th Ave., Newark, N.J. Проситься прибути на збори та вирівняти чл. вкладки. — М. Литвин, предс., І. Андрійчин, секр.

AMBRIDGE, Pa. Місячні збори Б-ва св. Василія — 161 Відд. в год. 7-ій веч. в Клюбовій залі. — П. Роновський, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 3161 East 93rd St. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при Вест 14-ій вул. Проситься вирівняти чл. вкладки. — В. Шмагло, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Рожд. Пресв. Богородиці — 36 Відд. в год. 3-ій по пол. в церковній залі під ч. 305 Гудсон Ave. Проситься прибути на збори. — С. Гунька, секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича — 94 Відд. в год. 2-ій попол. в залі Укр. Демокр. Клюбу при 2376 Грейлінґ. Присутність членів обов'язкова. — Т. Майструк, секр.

МЕНВИЛ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 349 Відд. о год. 2-ій по пол. в домі Ветеранів при Вашинґтон вул. Проситься членів прибути. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 334 Відд. в год. 1-ій по пол. в УНДомі при Вест 14-ій вул. Проситься вирівняти членські вкладки. — Н. Задерецький, предс., І. Холодняк, секр., С. Вохонок, касир.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 75 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься вирівняти чл. вкладки. — А. Леськів, секр.

ДІТРОЙД, Міш. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі. Після літньої перерви є до обговорення багато важливих справ. Проситься членство про численну участь. — В. Терлецький, гол., О. Рудницький, секр.

НЕДІЛЯ, 13-го ВЕРЕСНЯ 1964 р.:

ДІТРОЙТ, Міш. Триквартальні збори Т-ва ім. І. Франка — 146 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Осередку, ч. 2965 Carpenter St. Проситься вибрати свої чеки-дивіденди. На зборах звітуватиме Кон. Ком. за останні три квартали.. Проситься членство прибути. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 251 Відд. о год. 11:30 ранку в церковній залі св. ап. Петра і Павла при Вест 7-ій вул. — Т. Шмагала, секр.

MONESSEN, Pa. Місячні збори 338-го Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Клюбовій залі на 2-ій вул. Проситься вирівняти чл. вкладки. — Н. Кущ, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 367-ий Відд. в год. 1:30 по пол. в церковній залі. — Ю. Купнір, гол., Т. Песко, касир, В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла — 102 Відд. зараз по другій Сл. Божій в церковній залі, 2280 Вест 7-ма вул. — І. Попович, предс., Г. Голубець, касир, М. Бобечко, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Любов — 45 Відд. о год. 11:30 до 1 по пол. в Домі Горожан при вул. 847 Н. Франклін. Проситься вирівняти чл. вкладки. — М. Сеник, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори 424 Відд. о 12 год. дня в нижній залі Церкви св. Покрови, 225 N. Masher St. Явка всіх членів обов'язкова. — Вол. Васюк, секр.

БАЛТІМОР, Мд. Місячні збори Б-ва Пресвятої Тройці — 320 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Горож. Клюбі при 3101 O'Donnell St. Проситься вирівняти чл. вкладки. — Д. Пісецький, предс., І. Малко, секретар.

НЮАРК, Н. Дж. Побір вкладок Б-ва св. І. Хрестителя — 76 Відд. від год. 12 дня в приміщенню Укр. Кат. Школи при Сенфорд Ave. й Айві вулиці. Проситься вибрати свої чекидивіденди а залеглих вирівняти членські вкладки. — М. Демитчук, пред., В. Салабуя, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Побір вкладок Т-ва Дністер — 430 Відд. відбудеться: 13 вересня в „Тризубі" в год. 1-3 по пол., 20 вересня в Укр. Клюбі при Френклін вул. в год. 11:30-1:30 по пол., 26 вересня в Укр. Клюбі при 23 і Брави вул. в год. 7-9 веч. Проситься членство в цих днях, вирівняти чл. вкладки. — О. Вакай, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 5306. Перший обманливий поцілуй!

"WHEN MOTHER LEFT US, DADDY BROUGHT ME HERE," BETTY SOBBED. "I KNOW HE MEANT WELL-- BUT I DO GET LONELY--"

"I UNDERSTAND," SAID ADAM HUSKILY. "AND THERE'S NO NEED FOR YOU TO BE LONELY-- EVER AGAIN..."

— Коли мати нас лишила, батько привів мене сюди, — плакала Бетті. — Я знаю, він думає правильно... Але я живу самітно...

Розумію, — сказав хрипко Адам. — І це зовсім немає потреби, щоб ви були самотні колинебудь знов...